2019-24-0154-00002
Skrivelse af 13. december 2019 fra Syd- og Sønderjyllands Politi
En ældre dyreejer havde i sin varetægt cirka 3.000 får i en besætning med afmagrede og døde dyr, sygdomsproblemer, manglende tilsyn og pasning af dyrene.

Rådet udtalte:

Spørgsmål 1:
Såfremt oplysningerne i sagen om de konstaterede forhold i sigtedes besætning ved tilsynet den 28. marts 2019 og det opfølgende tilsyn den 2. april 2019 lægges til grund, anmoder jeg Rådet om at besvare, hvorvidt sigtedes pasning af dyrene i sin besætning efter Rådets vurdering udgør en uforsvarlig behandling af dyr, grovere uforsvarlig behandling af dyr, eller grovere uforsvarlig behandling med karakter af mishandling, jf. dyreværnslovens § 28, stk. 1-3?

Svar ad 1:
Af det meget omfangsrige materiale modtaget fra Syd- og Sønderjyllands politi fremgår det dels af de medfølgende fotos samt videoer og dels af embedsdyrlægens udtalelse om bistand til politiet d. 28. marts 2019:

"***Beskrivelse af situationen og besætningen.***
Der blev tilset et lille udsnit af besætningen som i CHR (opdateret af ejer den 18. oktober 2018) er opgivet til en størrelse af 1350 moderdyr. X oplyste, at der nu kun var omkring 1000 moderdyr i besætningen. Hertil kommer et ukendt antal lam fra sidste år og lam fra i år. Besætningen var midt i læmningssæsonen og får læmmede både i stald og på markerne. Efter politiet overtog besætningen blev det anslået at besætningen bestod af omkring 3000 dyr.

Der blev set dyr på stald på adressen … og på 5 marker. I stalden, hvor der gik omkring 200 moderfår med lam, var der wrap og vand til rådighed og her gik de får der lige havde læmmet eller lige skulle til at læmme. I denne stald var mange dyr halte i større eller mindre grad, X mente, at ca. 20-30% af hans får i besætningen haltede og det var Fødevarestyrelsens vurdering at langt over 30% af dyrene i stalden haltede. Flere af fårene kravlede på knæene for at aflaste smerter i klovene. Der lå 5 døde får og omkring 40 døde lam i stalden. De døde dyr gik fra at være nyligt døde til flere uger gamle kadavere. Et får var nyligt død og havde et nyfødt lam ved sin side. Lammet var stadig i live men moribund.
Flere lam haltede, havde abnorm benstilling og/eller hævede led.

Under tilsynet blev dyrlæge D1 tilkaldt og 1 vædder samt 3 lam blev aflivet. Vædderen der blev aflivet var tydeligt afmagret, gik stivbenet og med opkneben bug. De mest halte dyr, herunder 8 springhalte får/lam blev behandlet med smertelindrende.

På markerne blev der fundet 6 døde får i forskellige forrådnelsesstadier og på 2 af markerne blev der fundet knoglerester. 2 får på 2 forskellige marker lå på ryggen og var ikke i stand til at komme op ved egen hjælp. X oplyste, at han tidligere på dagen havde set den ene ligge på marken og havde konstateret, at den var ved at dø af leverikter, uden at gøre yderligere. Begge får sprang rask afsted, da de blev vendt af dyrlægen og kom på benene igen timer senere. Der var kun få halte dyr på de marker der blev set (se Fotomappe, bilag 4).

X oplyste, at han havde nogen der kom og hjalp med at fodre i stalden men ellers var det ham selv stod for pasningen og tilsyn af dyrene. Han gav ikke udtryk for at han manglede arbejdskraft eller han ikke havde kunnet nå at passe dyrene godt nok.

Vurdering den 28. marts 2019
Fødevarestyrelsen vurderede forholdet som groft uforsvarlig behandling grænsende til vanrøgt af dyrene og de anbefalede pålæg vedrørende ovenstående blev følgende:

- *Kortlægge marker, så antallet af dyr på hver mark/lokation fremgår*
- *Syge dyr, herunder halte dyr skal på stald og behandles.*
- *Der skal skaffes passende mandskab til at passe besætningen, så der fremadrettet kan føres tilsyn og tages hånd om syge dyr, læmmende dyr og lam.*
- *Døde kadavere og knoglerester skal fjernes fra marker og stald og bortskaffes efter gældende regler.*

Fristen for de anbefalede pålæg vurderes af skulle være efterkommet indenfor 4 dage.

Den 2. april 2019
Beskrivelse af situationen og vurdering.
Den 2.april 2019 blev stalden på … og 6 marker tilset. Besætningsejer oplyste, at han ikke havde dyr opstaldet i andre stalde end på ...

Der blev fundet rester fra 2 døde får i stalden på … og på markerne blev fundet 2 døde får og 18 døde lam og mange kranier og knogler fra døde får. Under gennemgangen af markerne blev set får der lige havde læmmet på marken, med lam der var våde og kolde. Der blev set lam med abnorm benstilling og andre lidelser, der ikke var taget hånd om. X oplyste, at siden den 28. marts havde han haft kontaktet en praktiserende dyrlæge og ca. 2/3 af besætningen (omkring 2000 får/lam) var blevet behandlet med aquacycline og loxicom (antibiotika og smertestillende) og 8 dyr var blevet aflivet. Den sidste 1/3 af besætningen var ikke behandlet, kortlagt eller talt op.

Dyr med adgang til stalden havde ligeledes adgang til foder i form af wrap, men på de fleste marker var der ikke adgang til andet foder end det græs dyrene kunne finde på marken. Græsset var på mange marker bidt ned, så foderværdien på var minimal. Besætningsejer oplyste, at han flyttede dyrene til andre marker med mere græs når græsset var bidt ned, og det var derfor ikke nødvendigt at give supplerende foder til dyrene. Der var mineraler i spande på de marker vi var på den 28. marts og den 2. april (se Fotomappe, bilag 5).

Den 3. april 2019
Den 3. april 2019 ..... som det fremgår af udtalelserne fra A (Bilag 3) og B (Bilag 3) blev der fundet dyr opstaldet på … og arbejdet bestod i at danne et overblik over dyrene på markerne, samt behandlet får og foretage aflivninger af de dyr der ikke kunne redes. Der lå mange døde får/lam i stalden på … og de levende dyr i denne stald havde været i ringere forfatning end dyrene i stalden på .... I rapporten fra B beskrives de væsentlige sygdomsmæssige problemer der blev fundet i besætningen. Der blev fundet dyr med skedeprolaps, får der ikke kunne rejse sig efter læmning, får med yverbetændelse, halte får, halte lam og gimmerlam med diarre, som der ikke var taget hånd om. I rapporten skriver B at huldet på fårene på markerne generelt er under 2, men ved telefonsamtale med undertegnede den 1. maj 2019, vil B gerne korrigere denne udtalelse, da hun har haft lejlighed

til at vurdere huldet på omkring 750 af fårene fra besætningen CHR nr. XX. B vurdere nu, at omkring 70% af fårene i besætningen er i huld 1 eller derunder.

Den 10. april 2019
Den 10. april 2019 blev de får/lam gennemgået som ikke var blevet gennemgået den 3. april og der blev også denne dag behandlet og aflivet dyr."

Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet finder, at fårenes tilstand (klovproblemer; abnorm benstilling; hævede led; varierende grader af halthed fra gang på begge forknæ over springhalt til støttehalthed; generel, lav huldvurdering med 70 % af dyrene karakteriseret som meget magre/ekstremt magre i huld lavere end 1 (skalaen går fra 0 – 5, hvor 5 er det højeste); manglende foder på nedgræssede marker; døde får samt knoglerester liggende spredt i besætningen såvel udendørs som i stalden stedvis i stakke; får med skedeprolaps; får med yverbetændelse; mælkemangel hos får; lam med abnorm benstilling; gimmere med diarré) generelt har været tydelig og let erkendelig, og forholdene burde for længst ved de daglige tilsyn have været erkendt og afhjulpet, hvilket ud fra det foreliggende bedst ville være sket ved, at fårene, straks tilstandene blev konstateret, var blevet sufficient undersøgt og behandlet, eller såfremt dyrene ikke blev fundet egnet til behandling, var blevet aflivet, og at alle kadavere var blevet rettidigt bortskaffet i henhold til gældende lovgivning herom.

Rådet finder, at fårene, ved ikke at være underlagt løbende vurdering og rettidig behandling eller aflivning under opholdet i besætningen, har været udsat for højeste grad af smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe, ligesom de ikke har været behandlet omsorgsfuldt under hensyntagen til deres behov.

Rådet vil karakterisere forholdet som groft uforsvarlig behandling med karakter af mishandling af dyr, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:
Såfremt sagen i øvrigt giver Rådet anledning til bemærkninger, anmoder jeg Dem om også at oplyse det?

Svar ad 2:
Oplysningerne peger på, at sigtede igennem længere tid ikke har vist evne eller vilje til at tilvejebringe dyreværnsmæssigt forsvarlige forhold for fårene i stalde og på marker. Dette bør efter Rådets opfattelse føre til overvejelser om, hvorvidt der skal ske hel eller delvis frakendelse af retten til dyrehold, herunder besætningsreduktion jf. dyreværnslovens § 29. Anvendelse af § 29 beror imidlertid på en juridisk vurdering, der alene foretages af domstolene.

Der skal endvidere henvises til Det Veterinære Sundhedsråds og Dyreværnsrådets fællesudtalelse af 8. november 2012 om hold af dyr, der går ude hele døgnet i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr.

Spørgsmål 3:
Såfremt det lægges til grund, at der fra 1. marts - 19. marts 2019 faldt 138 mm. regn i … op til den 19. marts 2019 med deraf forhøjede vandstande på Xs arealer, anmodes Rådet om at besvare følgende: Såfremt oplysningerne i sagen om de konstaterede forhold i sigtedes besætning ved tilsynet den 28. marts 2019 lægges til grund, anmodes Rådet om at oplyse, om politiets og Fødevarestyrelsens konstateringer den 28. marts 2019 kan skyldes den beskrevne pludselige forhøjede vandstand på Xs arealer? Svaret bedes begrundet.

Svar ad 3:
Dyr skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

Rådet antager, at regn samt forhøjet vandstand i marts måned ikke er ukendte forhold i det beskrevne område, hvorfor dyreejere bør sikre, at deres dyr kan behandles forsvarligt fx tages på stald eller flyttes til højere liggende områder. Rådet er ikke forelagt oplysninger, der antyder, at ejer i den nævnte periode har foretaget afværgeforanstaltninger i henhold til de beskrevne meteorologiske forhold.

Afgørelse:
Tiltalen blev opgivet, idet tiltalte afgik ved døden.